

Valtuustoaloite varhaiskasvatukseen kohdistuvien ilmoitusten vuosittainen seuranta ja niiden käsittely

Kaupunginvaltuusto 25.10.2021 § 84

Kaupunginvaltuuston esityslistalla olleiden asioiden tultua käsitellyksi puheenjohtaja totesi, että Oriveden Vasemmiston valtuustoryhmä on jättänyt valtuustoaloitteen varhaiskasvatukseen kohdistuvien ilmoitusten vuosittaisesta seurannasta ja niiden käsittelystä.

Aloite kuuluu seuraavasti:

”Varhaiskasvatuslain muutoksen 1.8.2021 mukaan henkilöstöllä on velvollisuus ilmoittaa havaitsemastaan lapsen varhaiskasvatukseen kohdistuvasta epäkohdasta tai ilmeisen epäkohdan uhasta.

Lain tarkoituksena on, että varhaiskasvatuksen henkilöstö voi oman yksikkönsä parhaana tuntijana mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ilmoittaa epäkohdista, ja että ne voitaisiin korjata ajoissa.

Ilmoitusvelvollisuus koskee sekä julkista että yksityistä varhaiskasvatusta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön mukaan ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia niitä tilanteita, joissa toimitaan tai olosuhteet voivat johtaa varhaiskasvatuslain tai sen tavoitteiden toteutumisen vastaiseen tilanteeseen.

Ilmoitus voi koskea siis esimerkiksi lasten epäasiallista tai sopimatonta kohtelua ja epäkohtaa varhaiskasvatuksen tiloissa, henkilöstön mitoituksen toteutumisessa, toimipaikan toimintakulttuurissa ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelman noudattamisessa.

Oriveden kaupungilla kyseinen ilmoitusvelvollisuuslomake on käytössä.

Vasemmiston valtuustoryhmä esittää, että kyseiseen lakimuutokseen liittyen seurataan vuosittain ilmoitusten määrää sekä niiden käsittelyprosesseja ja ilmoitusten vaikuttavuutta.

Orivesi 25.10.2021

Oriveden Vasemmiston valtuustoryhmä

Mari Lind
Anne Kahelin
Reijo Kahelin”

Puheenjohtaja otti valtuustoaloitteen vastaan ja totesi, että aloite lähetetään kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Valmistelija	talous- ja hallintojohtaja Marjatta Lilja
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus toimittaa valtuustoaloitteen varhaiskasvatuspalveluille sekä lasten ja nuorten lautakunnalle valmisteltavaksi siten, että valmistelu toimitetaan kaupunginhallitukselle 28.2.2022 mennessä.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.

Lasten ja nuorten lautakunta 08.02.2022 § 14

Valmistelija Varhaiskasvatuspäällikkö Sari Koivisto

Ilmoitusvelvollisuus varhaiskasvatuksen toteuttamiseen kohdistuvasta epäkohdasta tai epäkohdan uhasta tuli voimaan varhaiskasvatuslakiin 1.8.2021 (Varhaiskasvatuslaki 57 a § ja 57 b §). Ilmoitusvelvollisuuden tavoitteena on vahvistaa varhaiskasvatuksen henkilöstön keinoja puuttua lapsen varhaiskasvatukseen kohdistuviin epäkohtiin tai niiden ukiin, jotta ne tulevat nopeasti tietoon ja niihin voidaan puuttua ajoissa.

Ilmoitusvelvollisuus on varhaiskasvatushenkilöstöä koskeva uusi velvoite, joka koskee varhaiskasvatuslain 26–30 §:ssä tarkoitettua henkilöstöä. Lain mukaisesti kyseisen työ- tai virkasuhteisen henkilön on ilmoitettava viipymättä varhaiskasvatuksen toimipaikan toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamisessa. Ilmoituksen tehneellä henkilöllä on oikeus saada tietää mihin toimenpiteisiin ilmoituksen johdosta on ryhdytty.

Ilmoitusvelvollisuus koskee kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen palveluntuottajan järjestämää tai tuottamaa päiväkotitoimintaa ja perhepäivähoitoa. Ilmoituksen voi tehdä toimipaikan henkilöstömitoitukseen laskettava kasvatusta-, opetusta- ja hoitotehtävissä työskentelevä henkilökunta (vakituinen tai määräaikainen). Lisäksi ilmoitusvelvollisuus koskee aina myös varhaiskasvatuksessa työskentelevää erityisopettajaa ja esiopetuksen tehtävissä varhaiskasvatuksen toimipaikassa toimivaa henkilöä.

Varhaiskasvatuslain mukainen ilmoitusvelvollisuus koskee sitä, että varhaiskasvatuspalveluita toteutetaan varhaiskasvatuslain edellyttämällä tavalla. Epäkohdaksi laissa katsotaan esimerkiksi lapsen epäasiallinen tai sopimaton kohtelu tai tilanteet, joissa varhaiskasvatuksen tilat eivät ole terveelliset, turvalliset tai eivät muuten vastaa lapsen yksilöllisiin tarpeisiin tai joissa varhaiskasvatuksen henkilöstön määrästä ja mitoituksista poiketaan lainvastaisesti. Ilmoitus tulee tehdä myös, mikäli varhaiskasvatuksen tavoitteet, lapsen hyvinvoinnin tai kasvun, kehityksen tai oppimisen edellytykset ovat vaarantuneet.

Ilmoitus tehdään aina kirjallisesti. Laissa säädetään toimenpiteistä, joita toimipaikassa on tehtävä ilmoituksen johdosta. Kunnissa tulee huolehtia, että ilmoitusvelvollisuuden toteuttamista koskevat menettelyohjeet on laadittu ja että ne ovat julkisesti nähtävillä.

Ilmoituksen vastaanottaneen varhaiskasvatuksen toimipaikan toiminnasta vastaavan henkilön (varhaiskasvatusyksikön johtaja) tulee ilman viivytystä käynnistää tarvittavat toimet epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Jos epäkohta tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei pystytä itsenäisesti poistamaan varhaiskasvatuksen toimipaikassa, on varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan (varhaiskasvatuspäällikkö) annettava asiassa tarpeellista ohjausta ja neuvontaa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi.

Varhaiskasvatuksen johtavan viranhaltijan on ilmoitettava asiasta edelleen aluehallintovirastolle tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle, jos epäkohta tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei toimenpiteistä huolimatta poisteta. Aluehallintovirasto tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen epäkohdan poistamiseksi ja päättää sitä koskevista lisätoimenpiteistä. Jos varhaiskasvatustoimintaa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi muutetaan ja muutoksella on erityistä merkitystä lapsen kasvun ja kehityksen kannalta, on varhaiskasvatustoiminnan muutoksesta ilmoitettava muutoksen kohteena olevan lapsen vanhemmalle tai muulle huoltajalle.

Tampereen seudulla on laadittu yhteinen lomake ja kuntakohtainen ohjeistus varhaiskasvatushenkilöstölle ilmoitusten tekemistä varten. Ilmoituksen tekemisestä on kerrottu henkilökunnalle henkilökuntapalavereissa sekä sähköpostitse. Ilmoituksen tekemisessä käytettävä lomake ja ohjeistus on lähetetty Oriveden varhaiskasvatushenkilöstölle sähköpostitse ja se on saatavilla myös yksiköiden henkilökuntatilojen ilmoitustauluilla.

Aluehallintoviraston järjestämässä ilmoitusvelvollisuutta koskevassa koulutuksessa elokuussa 2021 kuntia veloitettiin seuraamaan ilmoitusten määrää ja raportoimaan ne vuosittain esimerkiksi kunnan johtoryhmälle tai lautakunnalle. Orivedellä toimitaan tämän aluehallintoviraston ohjeistuksen mukaisesti. Oriveden varhaiskasvatuksessa tehtiin vuonna 2021 yksi ilmoitus, joka koski kunnallisesti järjestettyä varhaiskasvatusta.

Esittelijä	Kasvatus- ja opetusjohtaja Mia Mattila
Päätösehdotus	Lasten ja nuorten lautakunta päättää toimittaa aloitteen valmistelun kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 14.03.2022 § 55
506/00.01.03.04/2021

Valmistelija talous- ja hallintojohtaja

Lasten ja nuorten lautakunnan asian käsittelytekstissä on kuvattu aloitteen tarkoittamien ilmoitusten käsittelyohjeistus sekä seurantamenettelyt.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Juha Kuusisto
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että se 1. antaa valtuustoaloitteeseen lasten ja nuorten lautakunnan käsittelyn mukaisen vastineen ja 2. toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.
